

El Castellot

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli antic, Plaça Abat Oliba, 5. 08610 AVIÀ
Emplaçament A la plaça Abat Oliba del nucli antic.

Coordenades:

Latitud: 42.077709190697
Longitud: 1.8257850339912
UTM Est (X): 402872
UTM Nord (Y): 4659071

Classificació

Número de fitxa 08011 - 30
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: BPU i ZEA. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 094A09000
Fitxes associades:
[Nucli antic d'Avià](#)
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 30/11/2001 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC

Descripció

Casa de tres pisos, de pedra amb cantoneres molt marcades i amb les llindes de les finestres i porta de maó amb una decoració esglaonada i motllura superior. La coberta és de teula i a la façana principal resta oculta per un fris en forma ondulada que remata la façana. Aquest element i el fet de que està construïda sobre una roca que la eleva del carrer, li proporcionen una imatge estilitzada a semblança d'una torre de considerable alçada. A la façana del carrer Montserrat es veu la base de roca sobre la que s'aixeca l'edifici. Aquesta plataforma de roca conserva alguns forats de bigues que indiquen el seu origen medieval.

Observacions:

A Avià els pocs documents a l'abast deixen entreveure que existirien diferents castells o torres de defensa castelleres durant l'Alta Edat Mitjana. Una d'aquestes seria la que protegia el nucli antic, al lloc del Castellot, al peu del Camí Ral de Cardona; possiblement a prop del Molí del Castell hi hagués una altra també al camí Ral; a Clarà hi havia el castell també a un lloc enlairat controlant el Camí Ral; a Obiols hi havia una torre de vigilància; i podem també anomenar les cases fortes com Noet (on hi havia senyor feudal), Vilajoana, Santamaria, Pagerols, la Casavella, entre d'altres. Del 17 d'octubre al 19 de desembre de l'any 1997 l'arqueòleg Ramon Martí Castelló, de la Universitat Autònoma de Barcelona, va realitzar unes prospeccions als entorns de la possible ubicació del castell d'Avià per la realització d'un estudi sobre "Evolució del poblament a la plana central del Berguedà des de l'època baix-imperial fins a l'Alta Edat Mitjana" (treball inèdit). Els materials fruit de la prospecció es troben dipositats en el Servei d'Atenció als Museus Pedret (Girona). (Coordenades citades a la carta arqueològica: 31TDG029593).

Història

Molts són els motius que fan pensar que aquest és el lloc on s'aixecà el castell d'Avià: per una banda el topònim que es conserva de "El Castellot", la situació elevada i de protecció del camí Ral de Cardona, la proximitat a l'antiga església de la sagrera i les troballes de ceràmica dels segles IX-XI als camps propers (CAMPRUBÍ, 1998) i fruit de la prospecció realitzada per Ramon Martí l'any 1997 (citada més amunt). Es tractaria possiblement d'una torre castelleres situada sobre una base de pedra que faria les funcions de torre fronterera destinada a la vigilància, protecció de camins i de nuclis d'habitatge. La seva funció principal seria la de guardar el camí que unia Berga i Cardona i que donava accés al nucli d'Avià. El primer document que nomena el castell és de l'any 898, es tracta de la donació que va fer Fruila d'una terra conreable situada al terme del kastro Avizano (BOLÓS i PAGÈS, 1986). A un altre document, també de Sant Llorenç prop Bagà, l'any 1031 Giscafred i la seva esposa Bonil·la donen al monestir un alou situat al comtat de Berga, dins el terme del castell d'Avià: "Et est in comitatum Berquitano, in castro Avizano, ad ipso Campo" (BOLÓS i PAGÈS, 1986). Més tard, en un capbreu de la parròquia de Sant Pere de Madrona del 1601 (SERRA, 1992), s'especificuen sovint com a límits de les donacions les terres del castell d'Avià; també al capbreu del monestir de Serrateix de 1729-1732 (Arxiu Diocesà de Solsona) surten com a terme les terres del Castell d'Avià especificant que abans eren de Golorans i de Bonell, en una confessió de terra feta per la vídua de Josep Gible de Berga. Aquestes dades confirmen la seva existència en aquesta època, encara que possiblement ja no existiria la construcció primitiva però es mantenia el topònim i els dominis. Sembla que una part del castell es conservà fins a finals del segle XIX en que va ser enderrocat per construir la casa actual. Aquesta destaca perquè segueix una estètica modernista. En aquesta casa va passar alguns estius abans d'exiliar-se Jaume Serra i Hünter, filòsof i diputat al Parlament de Catalunya per Esquerra Republicana l'any 1932. En concret, al 1932 es va quedar amb la casa que havia sigut del mestre

Josep Perayre i Cunill des del 1866, després d'un embargament. En exiliar-se al 1939, per ordre de la Incautación de Bienes y Viviendas, se li requisà la casa que passà a ser la seu de les Juventudes Falangistas de Avià.

Bibliografia

BOLÓS, J.; PAGÈS, M. (1986). El Monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi,1. Barcelona, pàg. 180.

CAMPRUBÍ, J. (1998). La funció dels Castra i la seva relació amb les Parrochiaes en el procés d'estructuració territorial berguedà (fi del segle IX-inicis del X). II Congrés Internacional d'Història dels Pirineus. UNED de Girona. SERRA, R. (1992) Les propietats de Sant Pere de Madrona. L'Erol n° 36.

RAFART, Benigne (1985) Conversa amb el fill de Serra Húnter a Vilada. Ressò N° 9. ORIOL (1984) El professor Jaume Serra i Húnter. Ressò N° 5.

